

Lausuntopyyntö: Uusimaa-PKS-Helsinki sote-erillisselvityksen loppuraportti

Johdanto

Pääministeri Sanna Marinin hallitusohjelman mukaan alueelliset erityispiirteet otetaan huomioon mahdollisuuksien mukaan sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksessa ja palveluiden järjestämisessä. Hallitus selvittää Uudenmaan, pääkaupunkiseudun tai Helsingin alueen erillisselvityksen yhteistyössä alueen kaupunkien ja kuntien kanssa vuoden 2019 loppuun mennessä.

Uudenmaan, pääkaupunkiseudun tai Helsingin sote-erillisselvityksen selvitys toteutettiin syksyllä 2019. Selvityksessä tarkasteltiin mahdollisen erillisselvityksen perusteluja, reunaehdot ja toteutuksen vaihtoehtoja. Tarkasteltavia malleja olivat Uudenmaan kuntien esittämä neljän vapaaehtoisen kuntayhtymän ja Helsingin kaupungin muodostama vaihtoehto, lakisääteiset kuntayhtymät, Uudenmaan jako useampaan itsehallinnolliseen alueeseen sekä Uusimaa yhtenä maakuntana, jonka alla toimisi useampi sote-tuotantoalue aluelautakuntamallin mukaisesti.

Vaihtoehtoista perustuslain kannalta ongelmallisiksi todettiin kuntayhtymiin pohjautuvat vaihtoehdot. Uusimaa yhtenä maakuntana puolestaan olisi muun maan perusselvityksen mukainen, mutta sen hallittu toimeenpano olisi poikkeuksellisen haastavaa alueen erityispiirteiden takia.

Myös useamman itsehallinnollisen alueen ratkaisu vastaisi pitkälti valtakunnallista mallia, mutta lisäkysymyksiä ovat Helsingin kaupunki sote-järjestäjänä sekä HUSin asema nykyisen sairaanhoitopiirin tehtävien jakautuessa useamman itsenäisen sote-järjestäjän vastuulle. Tässä mallissa erikoissairaanhoidon järjestämisvastuu olisi ensisijaisesti ja yleisesti itsehallinnollisilla alueilla ja toissijaisesti ja lailla säädetysti HUSilla. HUS solmisi järjestämissopimuksen itsehallinnollisten alueiden kanssa koskien järjestämisvastuuta niiltä osin kuin siitä ei ole nimenomaisesti säädetty. Järjestämissopimuksen alasta ja kriteereistä säädetäisiin erikseen, ja valtioneuvostolla olisi oikeus määrittää sopimus, mikäli sairaanhoitopiiri ja itsehallinnolliset alueet eivät pääsisi sopimukseen tai se ei täyttäisi säädettyjä kriteereitä.

Uusimaa-PKS-Helsinki sote-erillisselvityksen ohjausryhmä esittää yhteisen jatkovalmistelun pohjaksi itsehallinnollisiin alueisiin ja koko Uudenmaan maakunnan kattavaan HUSiin pohjautuvaa mallia.

Vastausohjeet vastaanottajille

Ensisijaisesti lausunnot pyydetään lähettämään Lausuntopalvelu.fi - järjestelmän kautta (lausuntopyynnön diaarinumero VN/8868/2019). Vaihtoehtoisesti lausunnon voi toimittaa myös ministeriön kirjaamon kautta (kirjaamo@stm.fi) viite: STM085:00/2019, VN/8868/2019

Lausuntopyyntö on jaettu jakelun mukaisesti, mutta kaikki halukkaat tahot voivat antaa lausuntonsa asiassa.

Aikataulu

Pyydämme vastaamaan lausuntokyselyyn 26.2.2020 mennessä.

Valmistelijat

Lisätietoja asiasta antaa strategiajohtaja Liisa-Maria Voipio-Pulkki (02951 63382), hallitusneuvos Auli Valli-Lintu (02 95163463) ja suunnittelija Jan Ihatsu (02951 63583). STM sähköpostiosoitteet ovat muotoa etunimi.sukunimi@stm.fi.

Linkit

<http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-00-4130-4> - Uusimaa-PKS-Helsinki sote-erillisselvityksen loppuraportti : Uusimaa-PKS-Helsinki sote-erillisselvityksen ohjausryhmä 2019

<https://stm.fi/hanke?tunnus=STM085:00/2019> - Erillisselvityksen taustamateriaali Hankeikkunassa.

<http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-00-4134-2> - Utredning om en sÄrlösning för Nyland, huvudstadsregionen eller Helsingfors – slutrapport : Styrgruppen för särutredningen om social- och hälsovården i Nyland, huvudstadsregionen och Helsingfors 2019

Jakelu:

Askola
Eläkeläisliittojen etujärjestö EETU ry
Espoo
Etelä-Karjalan sosiaali- ja terveystyöryhmä, Eksote
Eteva
Folkhälsan
Hanko
Helsinki
HUS
Hyvinkää
Inkoo
JHL
JUKO Ry
Jyty
Järvenpää

Karkkila
Kauniainen
Kerava
Kirkkonummi
Kuntaliitto
Kymenlaakson sairaanhoito- ja sosiaalipalvelujen kuntayhtymä, Kymsote
Lapinjärvi
Lohja
Loviisa
Myrskylä
Mäntsälä
Nurmijärvi
Oikeusministeriö
Pirkanmaan sairaanhoitopiiri
Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiiri
Pohjois-Savon sairaanhoitopiiri
Pornainen
Porvoo
Pukkila
Päijät-Hämeen hyvinvointiyhtymä
Raasepori
Sipoo
Sisäministeriö
Siuntio
SOSTE
SPAL
SuPer
Tehy
THL
Tuusula
Valtiovarainministeriö
Vammaisfoorumi
Vantaa
Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiri
Vihti

Johdanto

Uudenmaan, pääkaupunkiseudun tai Helsingin mahdollisen sote-erillisratkaisun selvityksen loppuraportissa esitetään, että jatkovalmistelu pohjautuu sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämiseen neljän itsehallinnollisen alueen ja Helsingin kaupungin toimesta. Myös erikoissairaanhoidon järjestämisvastuu olisi ensisijaisesti alueilla. HUSin toissijaisesta järjestämisvastuusta säädettäisiin lailla.

Jokaisen vaihtoehdon yhteydessä on tilaa sanalliselle vastaukselle.

Lausunnonantajan lausunto

1. Ottaako raportissa esitetty malli riittävässä määrin huomioon alueen erityispiirteet sosiaali- ja terveydenhuollossa?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

2. Ottaako raportissa esitetty malli riittävässä määrin huomioon alueen erityispiirteet pelastustoimessa?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

3. Mahdollistaako esitetty erillisratkaisumalli pääsyn tarpeenmukaisten ja riittävien sote-palvelujen piiriin paremmin kuin yhden alueellisen järjestäjän malli?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin

- ei
- ei kantaa

4. Mahdollistaako erilliskäyttö yhteisten sovitettujen asiakaskohtaisten perustason sote-palvelukokonaisuuksien toteutumisen alueella paremmin kuin yhden alueellisen järjestäjän malli?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

5. Mahdollistaako erilliskäyttö erikoistason palvelujen toteutumisen alueella paremmin kuin yhden alueellisen järjestäjän malli?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

6. Mahdollistaako erilliskäyttö perus- ja erikoistason sosiaali- ja terveystieteiden toiminnallisen integraation alueella?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

7. Esityksen mukaisesti erikoissairaanhoidon järjestämisvastuu olisi yleisesti ja ensisijaisesti itsehallinnollisilla alueilla, HUSin järjestämisvastuu lakiin perustuvaa ja järjestämissopimuksella sovittavaa vastuuta. Onko raportissa kuvattu ratkaisu mielestänne sote-palvelujen järjestämisen näkökulmasta sekä hallinnollisesti ja HUSin omistajaohjauksen näkökulmasta toteuttamiskelpoinen ja turvaako se sote-palvelujen järjestämisen alueella?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

8. Turvaako erilliskorjaus sote-palvelujen järjestämiselle riittävän kantokykyiset alueet?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

9. Turvaako erilliskorjaus asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien toteutumisen?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

10. Toteutuuko demokratia erilliskorjauksessa perustuslain edellyttämällä tavalla? (ks raportin luku 3) Jos ei, niin miten esityksen asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia voitaisiin vahvistaa?

11. Toteutuuko palvelujen yhdenvertaisuus esitettyssä mallissa paremmin kuin yhden järjestäjän mallissa?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei

- ei kantaa

12. Mahdollistaako erillisratkaisu kielellisten oikeuksien toteutumisen alueella paremmin kuin yhden järjestäjän mallissa?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

13. Millä toimenpiteillä ja missä palveluissa kielellisiä oikeuksia voitaisiin vahvistaa?

14. Millaisia vaikutuksia arvioitte erillisratkaisulla olevan osana hallituksen linjaamaa valtakunnallista kokonaisratkaisua?

15. Ehdotuksia itsehallinnollisten alueiden nimiksi?

16. Muut vapaamuotoiset huomiot loppuraportista

Voipio-Pulkki Liisa-Maria
Sosiaali- ja terveysministeriö

Hytönen Heta
Sosiaali- ja terveysministeriö